

Fizisko personas saistību dzešanas procedūras norise

Ja Jūsu privātās parādsaistības pārsniedz 5000 eiro, ir vērts apsvērt maksātspējas procesu, lai no pārmērīgā parādu gūsta izklūtu. Fiziskai personai, kurai nebūs iespējams nokārtot parādsaistības, kuru izpildes termiņš iestāsies gada laikā, un parādsaistības kopā pārsniedz 10 000 eiro.

Maksātspējas procesa uzsākšanas priekšnoteikumus ir vienreizēja iemaksa divu minimālo mēnešalgu apmērā Maksātspējas administrācijas izveidotajā kontā.

Maksātspējas procesu neuzsāk personai, kura pēdējo triju gadu laikā ir sniegusi apzināti nepatiesu informāciju saviem kreditoriem.

Pieteikums tiesā procesa uzsākšanai jāiesniedz pēc deklarētās vai, ja tādas nav, pēc faktiskās dzīvesvietas.

Lēmumu par procesa uzsākšanu tiesa pieņem jau nākamajā dienā.

Maksātspējas priekšrocības - 1. Parāda apjoms vairs neaug; 2. Jūsu konts netiek bloķēts; 3. Jūs saglabājat lielāko daļu algas; 4. Ierobežots termiņš (visbiežāk viens gads), pēc kura no parādiem esat brīvs pavisam.

Īsumā pieci soļi par saistību dzešanas procedūras norisi:

1. Jau bankrota procedūras laikā parādniekiem ir jāpagatavo saistību dzēšanas plāns.
2. Fiziskās personas saistību dzēšanas plāna īstenošanas parādnieks nosaka, ņemot vērā savus paredzamos ienākumus saistību dzēšanas procedūrā.
3. Administrators pēc kreditoru pieprasījuma uzrauga fiziskās personas saistību dzēšanas plāna izpildi un parādnieka rīcību, kā arī parādnieka lūguma sniedz viņam juridisko palīdzību.
4. Parādniekam ir pienākums saistību dzēšanas plānu mainīt, ja finansiālā situācija uzlabojas vai pasliktinās.
5. Ja parādnieks ir veicis visas saistību dzēšanas plānā noteiktās darbības, atlikušās parādnieka saistības ar tiesas lēmumu dzēš un apturētās izpildu lietvedības par dzēsto saistību piedziņu izbeidz.

Tātad, kad tiesa pēc administratora pieteikuma ir nolēmusi, ka bankrota procedūra ir pabeigta, parādnieks var uzsākt saistību dzēšanas procedūru.

Bankrota procedūras laikā parādniekam ir pienākums sagatavot saistību dzēšanas plānu – dokumentu, kas apliecina parādnieka apņemšanos kreditoriem nomaksāt plānā minētos maksājumus noteikta termiņā. Ne agrāk kā 3 nedēļas un ne vēlāk kā **mēnesi** pēc tam, kad parādniekam un kreditoriem izsūtīts paziņojums par bankrota procedūras pabeigšanu, administrators iesniedz tiesai pieteikumu par bankrota procedūras pabeigšanu.

Administratoram parādniekam ir jāsniedz ziņas no kreditoru reģistra par to, kādi kreditoru prasījumi pieteikti un kādā apmērā nav apmierināti bankrota procedūras ietvaros. Par pamatu ņemot šos datus, sastādāms saistību dzešanas plāns, jo uzskatāms, ka administrators ir pārbaudījis kreditoru prasījumu pamatotību un atzinis tos par pamatotiem.

Likumdevējs nav noteicis noteikta parauga formu, kādā plāns būtu sagatavojams, bet vien rekvizītus, kuri noteikti ietverami saistību dzēšanas plānā.

Balstoties uz Maksātnespējas likuma 154. pantu sastādams fiziskas personas saistību dzēšanas plāns:

- Jāuzskaita kreditori, kuru prasījumi nav tikusi apmierināti bankrota procedūras ietvaros, ka arī katra kreditora atlikušais prasījumu apmērs. Par parādnieka saistībām uzskatāms tikai pamatparāds, neskaitot soda naudas, līgumsodu vai nokavējuma procentus. Pie parādnieka saistībām pieskaitāmi nolīgtie nesamaksātie lietošanas procenti līdz maksātnespējas pasludināšanai, tomēr ne vairāk kā 6% apmērā gadā;
- Saistību dzēšanas plāna darbības termiņš (saskaņā ar Maksātnespējas likuma 155. panta noteikumiem);
- Parādnieka paredzamais mēneša ienākumu apmērs (ko apliecina darba devēja izziņa);
- Parādnieka paredzamais mēneša ienākumu apmērs, lai segtu savas uzturēšanas izmaksas;
- Parādnieka ienākumu apmērs, kas nepieciešams viņa mājokļa īrei vai lietojuma procentu maksājumiem nodrošinātajām kreditoram, ja parādnieks ir vienojies ar viņu par vienīgā mājokļa saglabāšanu;
- Parādnieka paredzamais mēneša ienākumu apmērs, kas tiks novirzīts saistību dzēšanas plāna izpildei;
- Kreditoriem izmaksājamās summas apmērs un izmaksas grafiks saistību dzēšanas procedūrā.

Maksātnespējas likuma 155. pants ir atrunāts fiziskās personas dzēšanas saistību plāna termiņš. Saistību dzēšanas plāna termiņu nosaka pats parādnieks no sava paredzamā ienākumu apmēra. Tas ir ļoti svarīgi, jo to nenosaka ne administrators, ne tiesa. Izstrādājot fiziskās personas saistību dzēšanas plānu, parādnieks sadarbojas ar kreditoriem, uzklausa un ņem vērā viņu iebildumus un priekšlikumus, jo kreditoriem ir tiesības 15 dienu laikā pēc fiziskās personas saistību dzēšanas plāna saņemšanas izteikt parādniekam savus iebildumus un priekšlikumus par saistību dzēšanas plānu. Parādnieks savukārt izvērtē izteiktos iebildumus un priekšlikumus un, ja nepieciešams, precizē saistību dzēšanas plānu.

Ja saskaņā ar parādnieka vērtējumu saistību dzēšanas procedūrā viņa ienākumi būs pietiekami, lai segtu vismaz 50 % no kopējām saistībām, kuras paliek pēc bankrota procedūras pabeigšanas, saistību dzēšanas plāna termiņš ir 6 mēneši no saistību dzēšanas procedūras pasludināšanas dienas.

Ja parādnieks saistību dzēšanas procedūras laikā no savas gribas neatkarīgu apstākļu dēļ nav spējīgs segt vismaz 50 % no kopējām saistībām, kuras paliek pēc bankrota procedūras pabeigšanas, saistību dzēšanas plāna termiņš nosakāms šādi:

- Viens gads no saistību dzēšanas procedūras pasludināšanas dienas, ja saskaņā ar parādnieka vērtējumu saistību procedūrā viņa ienākumi būs pietiekami, lai segtu vismaz 35% no kopējām saistībām, kuras paliek pēc bankrota procedūras pabeigšanas;
- Viens gads un seši mēneši no saistību dzēšanas procedūras pasludināšanas dienas, ja saskaņā ar parādnieka vērtējumu saistību dzēšanas procedūrā viņa ienākumi būs pietiekami, lai segtu vismaz 20 procentus no kopējām saistībām, kuras paliek pēc bankrota procedūras pabeigšanas.

Ja parādnieks saistību dzēšanas procedūras laikā no savas gribas neatkarīgu apstākļu dēļ nav spējīgs segt augstāk norādītos saistību apmēru, fiziskās personas saistību dzēšanas plānā paredz, ka kreditoru prasījumu segšanai tiks novirzīti līdzekļi vienas trešdaļas apmērā no parādnieka ienākumiem, bet ne mazāk kā viens trešdaļas apmērā no vienas minimālās mēnešalgas mēnesī. Saistību dzēšanas plāna termiņš plāna termiņš nosakāms šādi:

1. Viens gads no saistību procedūras pasludināšanas dienas, ja parādnieka kopējās saistības pēc bankrota procedūras pabeigšanas nepārsniedz 30 000 euro;
2. Divi gadi no saistību procedūras pasludināšanas dienas, ja parādnieka kopējās saistības pēc bankrota procedūras pabeigšanas nepārsniedz 30 001 euro līdz 150 000 euro;
3. Trīs gadi no saistību procedūras pasludināšanas dienas, ja parādnieka kopējās saistības pēc bankrota procedūras pabeigšanas nepārsniedz 150 000 euro.

Savukārt, ļoti patīkams moments, ka par parādnieka saistībām uzskatāms tikai pamatparāds, neskaitot soda naudas, līgumsodu vai nokavējuma procentus. Pie parādnieka saistībām pieskaitāmi nolīgtie, nesamaksātie lietošanas procenti līdz maksātnespējas pasludināšanai, tomēr ne vairāk kā 6% apmērā gadā.

Nemot vērā, ka saistību dzēšanas plāna sastādīšana nespēcijālistam tomēr var izrādīties pārāk sarežģīts uzdevums, parādniekam ir likumā paredzēta iespēja lūgt savam administratoram izstrādāt saistību dzēšanas plāna projektu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.30 panta trešo daļu, Maksātnespējas likuma 157. panta pirmo daļu, saistību dzēšanas plānu apstiprināšanai tiesā iesniedz pats parādnieks. Plāns iesniedzams tajā tiesā, kurā pasludināts parādnieka fiziskās personas maksātnespējas process.

Līdz ar tiesas lēmumu par saistību dzēšanas procedūras pasludināšanu parādniekam ir tiesības:

- Rīkoties ar savu mantu, kā arī ar viņa valdījumā vai turējumā esošo trešajām personām piederošo mantu;
- Paturēt vismaz divas trešdaļas no saviem ienākumiem, lai segtu savas uzturēšanas izmaksas;
- Paturēt mantu, kas viņam būtiski nepieciešama ienākumu gūšanai;
- Lūgt administratoram juridisko palīdzību saistībā ar fiziskas personas maksātnespējas procesu (ja nepieciešams, izstrādāt arī fiziskās personas saistību dzēšanas plāna grozījumus).

Līdz ar tiesas lēmumu par saistību dzēšanas procedūras pasludināšanu parādniekam ir pienākums:

- Pildīt fiziskās personas saistību dzēšanas plānu;
- Gūt ienākumus atbilstoši savam iespējam, lai pilnīgāk apmierinātu kreditoru prasījumus;
- Pēc administratora pieprasījuma sniegt informāciju par fiziskas personas saistību dzēšanas plāna izpildi.
- Segt fiziskās personas maksātnespējas procesa izmaksas.

Tomēr parādniekam saglabājas **aizliegums** bez administratora piekrišanas slēgt tādus darījumus attiecībā uz savu mantu, kuru summa pārsniedz divas minimālās mēnešalgas.

Parādniekam ir pienākums plānu mainīt, ja finansiālā situācija mainās – uzlabojās vai pasliktinās. Ja parādnieks saistību dzēšanas plāna izpildes laikā kļūst darbnespējīgs vai nespēj atrast algotu darbu, ar tiesas lēmumu vienu reizi saistību dzēšanas procedūras laikā uz termiņu, kas nepārsniedz **vienu** gadu, var uz pusi samazināt fiziskās personas saistību dzēšanas plāna paredzētos parādnieka maksājumus kreditoriem.

Ja parādnieks ir veicis visas saistību dzēšanas plānā noteiktās darbības, atlikušās parādnieka saistības pēc parādnieka pieteikuma ar tiesas lēmumu tiek dzēstas un apturētās izpildu lietvedības par dzēsto saistību piedziņu tiek izbeigtas.

Tomēr minētais nosacījums neattiecas uz visām saistībām. Netiek dzēsti:

- Prasījumi par uzturlīdzekļu samaksu;
- Prasījumi no neatļautas darbības;
- Nodrošinātais prasījums, ja parādnieks ir saglabājis par šā prasījuma nodrošinājumu kalpojošo mājokli.

Ja parādnieks neveic saistību dzēšanas plānā noteiktās darbības, viņu neatbrīvo no fiziskās personas saistību dzēšanas plāna atlikušajām saistībām un kreditors iesniedz tiesai pieteikumu par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu.

Ja saistību dzēšanas procedūra tiek izbeigta, neatbrīvojot parādnieku no saistībām, kreditoru prasījumi tiek atjaunoti un aprēķināti pilnā apmērā, bet apturētā tiesvedība un spriedumu izpildi lietvedība tiek atjaunota.

Jolanta Puļķe